

til Forordningen 26de November 1768 og Rgl. Resolution af 11te August 1818 at lade deres Fabrikata omføre til Salg i Kjøbstæderne og paa Landet og til i Forbindelse dermed at opkjøbe gammelt Kobber og Messing bliver herved ophævet. Grunden, hvorfor jeg mener dette, er simpelthen den, at den Ret, som Kobberværkerne have, ikke grunder sig paa denne Forordning af 26de November 1768, der tværtimod har til Hensigt, som man seer af dens Præmisseser, „at forekomme alt Underfløb, Kobber- og Messing-Fabrikkerne til Skade og Ødelæggelse“. Jeg mener derfor, at saaledes som § 1 er formuleret, rammer den ikke det egentlige Onde, nemlig Kobberværkerens Privilegier, men at disse tværtimod synes, hvis denne Forordning blev hævet, fremdeles at maatte bestaae, men uden at have denne Støtte mod Underfløb i deres Handel. Med Hensyn til § 2 har jeg kun at bemærke, at jeg finder for det Første, at det er meget tvivlsomt, hvorvidt Brede Fabrik virkelig har nogen Ret, og dernæst, om den ogsaa har en saadan, at den ansatte Sum er altfor høi. Det var kun disse Bemærkninger, jeg vilde tillade mig.

J. M. Hansen: Jeg er ikke ganske enig med de ærede Talere, som have været imod nærværende Lovudkast; det forekommer mig, at de Grunde, de have anført, maae vige, naar der er Tale om at gennemføre almindelige Principer, som Lovgivningen i andre Retninger har fundet det rigtigt at gennemføre. Lovgivningen har ved Næringsloven af 1857 gennemført almindelige Bestemmelser med Hensyn til Næringsdriften, og det forekommer mig, at man maae gaae ud fra, at disse Bestemmelser maae saavidt muligt gjøres lige for Alle, og som en Følge deraf finder jeg det aldeles consequent, om de ældre Lovbestemmelser med Hensyn til indenlands fabrikerede Kobber- og Messingvarers Forhandling, som staaer i Strid med den almindelige Lov, ophæves. Det kan være meget rigtigt, det indrømmer jeg, at det for Landboerne i Sylland kan være fordeeltigt, at disse Rettigheder ikke hæves, men vi maae paa den anden Side erindre, at de ældre Lovbestemmelser angaaende Haandværksdriften vare meget fordeeltigt for Kjøb-

stæderne, og dog slog man en Streg derover af Hensyn til den almindelige Grundfæstning, at Næringen bør være fri; det gaaer altsaa ikke an her at fremhæve Landboernes Interesse som en Hindring for at gennemføre det samme Princip her, da man ikke ved Næringsloven vilde anerkjende Hensynet til Kjøbstædernes Interesse. Jeg mener, at hvad der er begrundet i almindelige Principer, maa man endelig gennemføre, men det er jo ikke let at gøre det i nogen Retning, uden at Enkelte ville komme til at lide derunder. Frihed for Kobbermedene til at forhandle deres Varer paa samme Maade som Kobberværkerne staaer jo for det Første i Strid med Næringsloven af 1857, og jeg seer ikke, hvad der skulde kunne bevirke, at man gav et enkelt Haandværk en Rettighed, som man ved denne Lov har nægtet alle andre Haandværkere; jeg seer ikke nogen Grund til at gjøre en saadan Undtagelse. Naar man siger, at Landboerne vilde lide ved den her foreslaaede Forandring, maa man erindre, at fra 1ste Jan. 1862 vil der ligesaafuldt findes de fornødne Kobbermede omkring i de forskjellige Egne paa Landet, som der vil findes forskellige Haandværkere i andre Retninger; den Frihed, som Næringsloven da giver, vil bevirke, at overalt, hvor der er Trang til Kobbermede, der vil ogsaa Kobbermede etablere sig, saa at Landboerne ogsaa i den Retning ville kunne faae, hvad de nu maatte thy til Kjøbstæderne for at erholde, naar ikke denne Forrettighed at bringe Varerne omkring i Husene var givet Enkelte. Hvad angaaer Ombytning af gammelt Kobber for nye Kobbervarer, da tvivler jeg heller ikke om, at der overalt vil findes Kobbermede, som vilde indlade sig paa slige Handler; jeg troer, at det ligger i Kobbermedenes egen Interesse, ligesom det ogsaa vil være i Beboernes, at modtage gammelt Kobber imod at levere nye Varer. Jeg kan derfor ikke finde, at det vilde være rigtigt at gaae den Vej, som flere ærede Talere have antydet, nemlig at lade den her omhandlede Ret bestaae og udvide Loven af 1857 derhen til, at man særlig for Kobbermedene giver en Forrettighed og gjør en Undtagelse.

Hvad Lovudkastets § 2 angaaer, da stiller Sagen sig saaledes for mig, at det vilde være